SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 430/2022-153

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Laššákovej a sudcov Petra Molnára a Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o prijatej ústavnej sťažnosti sťažovateľov 1. [redacted], 2. [redacted] (pôvodne v žalobe označená ako [redacted]), 3. [redacted], 4. [redacted] a 5. [redacted], obaja [redacted], 6. [redacted], 7. [redacted], a 8. [redacted], všetci [redacted], 9. [redacted], 10. [redacted], a 11. [redacted], obaja [redacted], 12. [redacted], 13. [redacted], 14. [redacted], 15. [redacted], 16. [redacted], 17. [redacted], 18. [redacted], 19. [redacted], všetci [redacted], 20. [redacted], 21. [redacted], 22. [redacted], 23. [redacted], 24. [redacted], a 25. [redacted], všetci [redacted], 26. [redacted], 27. [redacted], 28. [redacted], 29. [redacted], 30. [redacted], 31. [redacted], a 32. [redacted], všetci [redacted], 33. [redacted], 34. [redacted], a 35. [redacted], zastúpených advokátkou JUDr. Ivanou Izagovou, Mýtna 11,

Bratislava, proti postupu Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 21 C 145/2012 takto

r o z h o d o l :

1. Pripojenie hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy k ústavnej sťažnosti **n e p r i p ú š ť a .**

2. Základné právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 21 C 145/2012 **p o r u š e n é b o l i .**

3. Okresnému súdu Bratislava I **p r i k a z u j e** v konaní vedenom pod sp. zn. 21 C 145/2012 konať bez zbytočných prieťahov.

4. Sťažovateľom **v 1. až 10., 12. až 28., 32. až 35. p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie v sume po **1 000 eur** a sťažovateľom **v 11., 29. až 31. p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie v sume po **500 eur**, ktoré **j e** im Okresný súd Bratislava I **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Sťažovateľom **p r i z n á v a** náhradu trov právneho zastúpenia v sume **7 586,60 eur,** ktoré **je p o v i n n ý** Okresný súd Bratislava I zaplatiť právnej zástupkyni sťažovateľov do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.
Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Ústavný súd uznesením č. k. II. ÚS 430/2022-128 z 21. septembra 2022 prijal na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť sťažovateľov, ktorou sa domáhali vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom všeobecného súdu v konaní označenom v záhlaví tohto uznesenia (ďalej aj „namietané konanie“). Sťažovatelia navrhujú, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prieťahov, a domáhajú sa aj priznania finančného zadosťučinenia každý v sume 3 000 eur a náhrady trov konania.

2. Podaním z 3. novembra 2022 už po prijatí sťažnosti sa k ústavnej sťažnosti pripojilo hlavné mesto Slovenskej republiky Bratislava.

3. Každý návrh na začatie konania ústavný súd predbežne prerokuje a pri predbežnom prerokovaní rozhoduje o prijatí návrhu na ďalšie konanie alebo o jeho odmietnutí (§ 56 zákona o ústavnom súde). Predbežnému prerokovaniu návrhu (za zákonom stanovených podmienok – pozri § 56 ods. 3 zákona o ústavnom súde) predchádza odstraňovanie prípadných vád návrhu. Práve predbežné prejednanie návrhu na začatie konania je hraničný moment, v ktorom musí byť nad všetky pochybnosti predmet konania, ako aj okruh účastníkov „uzavretý". Ak ústavný súd rozhodne o prijatí návrhu na ďalšie konanie, záväzne vymedzí predmet a účastníkov konania vo veci samej, v dôsledku čoho po prijatí návrhu na ďalšie konanie už neumožní ďalšiu zmenu návrhu, ktorá by znamenala rozšírenie predmetu konania nad rozsah vymedzený v uznesení o prijatí (m. m. PL. ÚS 18/2017). Preto pripojenie hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy k ústavnej sťažnosti nepripustil (výrok 1 nálezu).

4. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh, ako aj vyjadrení všeobecného súdu vyplýva, že jej podstatou je nečinnosť okresného súdu v konaní, ktorého predmetom je určenie vlastníckeho práva, v ktorom vystupujú v procesnej pozícii žalobcov. Predmetné konanie sa začalo 26. júla 2012. Uznesením č. k. 21 C 145/2012 z 29. júla 2013 okresný súd rozhodol o tom, že podanú žalobu vo vzťahu k 18-tim zo žalobcov odmieta z dôvodu absencie originálov splnomocnenia advokáta na zastupovanie u týchto žalobcov. Proti uvedenému uzneseniu o odmietnutí podali niektorí sťažovatelia 25. septembra 2013 odvolanie, Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd") prípisom z 26. februára 2015 vrátil spis späť ako predčasne predložený z dôvodu, že uznesenie o odmietnutí prvoinštančný súd nedoručil osobám, proti ktorým smeroval výrok uznesenia o odmietnutí žaloby. Keďže sa vlastníci bytov a nebytových priestorov v priebehu času neustále menili, postupne sťažovatelia doručovali návrhy na vstup nového účastníkov do konania namiesto doterajšieho účastníka, avšak okresný súd o ich procesných návrhoch podaných v rokoch 2015 a 2018 až na jeden z 2. septembra 2013 nerozhodoval, navyše súd ani nezačal konať vo veci samej. Postup okresného súdu v konaní je prieťahový (viac ako 63 mesiacov nekoná a nerozhoduje o ich procesných návrhoch) napriek tomu, že podali sťažnosti na prieťahy predsedovi okresného súdu. Vec nie je právoplatne skončená ani po 10 rokoch od začatia konania.

II.
Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľov

II.1. Vyjadrenie okresného súdu:

5. Okresný súd k ústavnej sťažnosti uviedol, že súd vo veci nekonal bezodkladne, a to v období od 17. novembra 2016 do 23. januára 2018, od 25. januára 2018 do 15. januára 2019, od 7. marca 2019 do 3. augusta 2020, od 29. augusta 2020 do 9. júna 2021 a od 10. júna 2021 až do 26. mája 2022. Výrazný vplyv na celkovú dĺžku konania sp. zn. 21 C 145/2012 má skutočnosť, že v predmetnej veci vystupuje vysoký počet strán sporu, v konaní došlo k niekoľkým zmenám

zákonných sudcov, súd zisťoval pobyty strán sporu z dôvodu účinného doručenia rozhodnutia a ďalších podaní, pričom dochádzalo k neustálej zmene strán sporu. Predseda tunajšieho súdu sa sťažovateľom za spôsobené prieťahy v konaní ospravedlnil a predmetnú vec zaradil medzi sledované veci s režimom kontroly úkonov v spise každé tri mesiace. V súčasnosti sa spis od 30. mája 2022 nachádza na krajskom súde.

II.2. Replika sťažovateľov:

6. Sťažovatelia zotrvávajú na dôvodoch ústavnej sťažnosti a k vyjadreniu okresného súdu uviedli, že neobsahuje žiadne skutočnosti, ktoré potvrdzujú prieťahy v konaní, a objektívne okolnosti (zmeny sudcov, fluktuácia zamestnancov a množstvo nevybavených vecí) nemôžu ospravedlniť nečinnosť okresného súdu. Súhlasia však s tým, že ide o procesne náročné konanie s vysokým počtom účastníkov vedené na jednom z najzaťaženejších súdov v Slovenskej republike. Už v roku 2014 (2 roky po podaní žaloby) bola vec vrátená okresnému súdu krajským súdom pre účely odstránenia vzniknutých nedostatkov pri doručovaní rozhodnutia. Tieto nedostatky potom okresný súd preukázateľne „odstraňoval“ celých ďalších 8 rokov. Medzitým navyše došlo pochopiteľne k zmenám v osobách strán konania vrátane späťvzatia odvolania, o ktorých nebolo dosiaľ rozhodnuté, čím sa vec procesne ešte viac skomplikovala. Na oznámenie adresy alebo pobytu účastníka, ak im boli tieto známe, obratom reagovali na výzvy okresného súdu. Zmeny účastníkov po predaji bytov v bytovom dome súdu oznamovali nie zakaždým zvlášť, ale vždy s určitým časovým odstupom jednotným podaním, aby o nich súd mohol rozhodnúť, pokiaľ možno v rámci jedného uznesenia a nemusel pripúšťať nových účastníkov jednotlivo zakaždým osobitným uznesením. V roku 2018 sťažovatelia podaním zo 6. augusta 2018 (bez toho, aby ich na to súd musel vyzývať) proaktívne ustálili nanovo menoslov žalobcov i žalovaných pre maximálnu prehľadnosť tak, aby súd čo možno najmenej musel „pátrať“ v priebežných zmenách účastníkov a disponoval čo najprehľadnejším podkladom na rozhodnutie o okruhu strán konania. Napriek tomu od roku 2018 až do prvej polovice roku 2022 vec nebola predložená odvolaciemu súdu, čím potom výlučne okresný súd dopomohol k súčasnému zmätočnému stavu, kde o procesných návrhoch týkajúcich sa strán ešte z rokov 2015 a 2018 nie je dosiaľ rozhodnuté. Dôsledkom uvedenej nečinnosti sa tak ešte ani po 10 rokoch nemohlo pristúpiť k (hoci aj len predbežnému) prejednaniu merita veci. Pokiaľ ide o odôvodnenie navrhovaného finančného zadosťučinenia, už samotná existencia mimoriadnej dĺžky súdneho konania, kde žaloba podaná v roku 2012 nebola dodnes doručená ani len protistrane a je napriek snahe sťažovateľov o súčinnosť stále v štádiu ustaľovania strán konania, mala by tu byť dostatočným odôvodnením vzniku ujmy, ktorú by v podobnej situácii 10 rokov po podaní žaloby objektívne pociťoval každý jeden občan, ak navyše sťažovatelia žiadali vyriešiť ich spor o ich vlastníctvo. V súčasnosti nemôžu vlastníci usporiadať si svoje pomery týkajúce sa ich bytového domu na [redacted] vrátane jeho podkrovia, ktoré si vzhľadom na svoj vek a havarijný stav nevyhnutne vyžaduje rekonštrukciu. Vzhľadom na predmet sporu je pre sťažovateľov z hľadiska právnej istoty nemožné a neúčelné investovať do bytového domu a najmä podkrovia akékoľvek finančné prostriedky napriek tomu, že si to jeho stav nevyhnutne vyžaduje. To nevyhnutne reflektuje o. i. i nižšiu predajnú cenu bytov

a znehodnocuje tak dlhodobo majetok sťažovateľov. Tento stav neustáleho životného a majetkového provizória privodzuje sťažovateľom nepochybne aj psychickú ujmu, podmienenú pretrvávajúcou neistotou ohľadom otázky týkajúcej sa vlastníctva ich podkrovia bytového domu, ktorou otázkou sa súd za 10 rokov ani len nezačal meritórne zaoberať. Z horeuvedených dôvodov, poukazujúc pritom najmä na doterajšiu dĺžku súdneho konania, ktoré je stále len v počiatočnej fáze, sme toho názoru, že iba konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, príp. uloženie povinnosti bezodkladne konať, už vzhľadom na okolnosti danej veci nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľov. Sťažovatelia požadujú finančnú satisfakciu, ktorej navrhovaná výška vzhľadom na dĺžku súdneho konania a na ujmu, ktorú utrpeli, sa im javí ako celkom adekvátna.

III.
Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

7. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, pretože s ohľadom na predmet konania a vyjadrenia účastníkov od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

8. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu (II. ÚS 26/95). Základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je príkazom pre všetky štátne orgány na také konanie, ktoré vytvára právnu istotu pre subjekty práva. Základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zákonodarca zabezpečuje prostredníctvom procesno-právnych inštitútov, ktoré sú štátne orgány vrátane všeobecných súdov povinné efektívne a vecne správne využívať.

9. Povinnosť súdu a sudcu konať vo veci bez prieťahov vyplývala do 30. júna 2016 z ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, ktorý bol s účinnosťou od 1. júla 2016 zrušený a počnúc týmto dňom je úprava civilného sporového, civilného mimosporového a správneho súdneho konania predmetom Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), Civilného mimosporového poriadku a Správneho súdneho poriadku. V tomto prípade podľa čl. 17 CSP súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prieťahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb. Tento základný princíp konania je premietnutý do ďalších ustanovení Civilného sporového poriadku so zohľadnením osobitostí jednotlivých druhov konaní. Napríklad povinnosť súdu konať bez prieťahov vyplýva z § 157 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania, z ustanovení § 153 CSP o sudcovskej koncentrácii konania, ďalej z ustanovení § 168 – § 172 CSP o predbežnom prejednaní sporu a následkoch neprítomnosti strán, aj z § 179 ods. 1, podľa ktorého pojednávanie vedie súd tak, aby sa mohlo rozhodnúť spravidla na jedinom

pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania a účel tohto zákona, alebo § 183 ods. 1 prvej vety, podľa ktorej pojednávanie sa môže odročiť len z dôležitých dôvodov.

10. Európsky súd pre ľudské práva pri poskytovaní ochrany práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorého obsahové komponenty sú v zásade identické s obsahom základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, uplatňuje kritérium významu veci z pohľadu sťažovateľa. Je prirodzené a ústavný súd to už vo svojej judikatúre zdôraznil, že každé namietané porušenie základného práva označených práv sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu, pričom ústavný súd akcentuje tri základné kritériá v súvislosti s namietanými prieťahmi v konaní pred všeobecnými súdmi: zložitosť veci, správanie účastníkov konania a postup súdu (porov. napr. I. ÚS 3/00 alebo I. ÚS 7/02). Medzi kritériá, na ktoré ústavný súd tiež prihliada pri svojom rozhodovaní, patrí aj predmet konania a jeho význam pre sťažovateľa (porov. napr. II. ÚS 32/02 alebo I. ÚS 19/00). Napokon ústavný súd taktiež prihliada v konkrétnom prípade na čas trvania konania (porov. napr. I. ÚS 92/97), resp. na celkovú dĺžku konania (porov. napr. III. ÚS 123/02). Obdobne i ESĽP vo vzťahu k právu na prejednanie veci v primeranej lehote v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru skúma primeranosť lehoty (reasonable time) konania v rámci konkrétnych okolností prípadu, aplikujúc pritom štyri základné kritériá pre posúdenie primeranosti danej lehoty: zložitosť veci, správanie sťažovateľa, postup štátnych orgánov a význam sporu pre sťažovateľa (pozri napr. Sürmeli v. Nemecko, č. 75529/01, rozhodnutie ESĽP z 8. 6. 2006, bod 128; Frydlender v. Francúzsko, č. 30979/96, rozhodnutie ESĽP z 27. 6. 2000, bod 43).

11. Pokiaľ ide o zložitosť veci po právnej stránke, vec sťažovateľov je štandardnou vecou agendy všeobecných súdov. Sťažovatelia svoju žalobu označili ako *„žalobu o určenie vlastníckeho práva podľa § 80 písm. c) O.s.p.“*. Stavebník, s ktorým uzatvorili sťažovatelia zmluvu o stavbe bytov a rekonštrukcii podkrovných priestorov, previedol svoje vlastnícke právo k spoluvlastníckym podielom na spoločných častiach, zariadeniach a príslušenstve bytového domu, ako aj časti pozemku na iné osoby, odlišné od stavebníka. Po skutkovej stránke priznali už samotní sťažovatelia, že o ide o procesne náročné konanie s vysokým počtom účastníkov (na začiatku bol počet žalobcov 83 a 5 žalovaných, v súčasnosti je označených 94 žalobcov a 18 žalovaných), avšak celkovo zložitosť veci v merite nemožno ešte reálne posúdiť, pretože okresný súd zatiaľ nepristúpil ani k predbežnému prejednaniu veci a k dokazovaniu.

12. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria ústavný súd po preskúmaní spisu okresného súdu konštatuje, že sťažovatelia nemajú výrazný podiel na celkovej dĺžke konania, ale je potrebné uviesť, že na priebeh konania mali vplyv aj „úkony žalobcov“, najmä vady žaloby, ktoré predlžovali toto konanie. Okresný súd vyzval ich právnu zástupkyňu už 22. októbra 2012 a 17. januára 2013 na odstránenie vád podania (chýbali podpísané splnomocnenia na ich zastupovanie, aj ich originály), v dôsledku čoho bola žaloba voči niektorým z nich aj odmietnutá uznesením č. k. 21 C 145/2012-221 z 29. júla 2013. Proti tomuto uzneseniu podali aj odvolanie, ale neskôr odvolanie po 5 rokoch vzali späť v celom rozsahu 6. augusta 2018, pretože už neboli vlastníkmi bytov. Sťažovatelia podávali i návrhy na pristúpenie nových účastníkov v dôsledku zmeny vlastníctva k bytom v bytovom dome, o ktorých rozhodoval okresný súd (napr. uznesenie č. k.

21 C 145/2012-234 z 5. novembra 2013 a uznesenie o zastavení č. k. 21 C 145/2012-307 z 23. októbra 2015, pozn.), ale o ich návrhoch z 25. júla 2018 a zo 6. augusta 2018 v dôsledku nečinnosti okresného súdu rozhodnuté ešte nebolo. Súčasne niektorí zo sťažovateľov sa stali vlastníkmi bytov neskôr v dôsledku, že sa stali právnymi nástupcami po svojich rodičoch alebo príbuzných, alebo nadobudli byty na základe iného právneho titulu. V rokoch 2016 až 2018 na základe kúpnej zmluvy nadobudli vlastníctvo aj [redacted], [redacted], [redacted] a [redacted].

13. Napokon sa ústavný súd zaoberal namietaným konaním súdu prvej inštancie z hľadiska možných zbytočných prieťahov v konaní. Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že už celkové trvanie konania na všeobecných súdov viac ako 10 rokov je z ústavnoprávneho hľadiska netolerovateľné. Prieťahy priznal aj samotný okresný súd (pozri bod 5). Podľa názoru ústavného súdu konania, ktoré trvajú tak neobyčajne dlho, ako to bolo v danej veci, možno už len na základe jeho posúdenia ako celku považovať za nezlučiteľné s imperatívom ustanoveným v čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj v čl. 6 ods. 1 dohovoru (obdobne napr. IV. ÚS 260/04, IV. ÚS 173/05, IV. ÚS 251/05, II. ÚS 3/09). Bez toho, aby ústavný súd hodnotil jednotlivé procesné úkony okresného súdu, je evidentné, že namietané konanie bolo ako celok neefektívne, nesústredené a nehospodárne. V merite veci okresný súd vôbec nekonal a nekonal napokon ani o procesných návrhoch niektorých sťažovateľov na ich vstup do konania. Ústavný súd v tomto kontexte nemohol akceptovať ani dôvody na strane okresného súdu, ktorý nečinnosť odôvodňoval zmenami sudcov, nedostatočným personálnym obsadením súdu a podobne, pretože podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu (napr. I. ÚS 127/04) nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, nemôže byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a v konečnom dôsledku nezbavuje štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prieťahy v súdnom konaní (IV. ÚS 97/04, IV. ÚS 35/06, II. ÚS 481/2017). Aj napriek tomu, že nie všetky nástroje na vyriešenie tzv. objektívnych okolností sa nachádzajú v dispozičnej sfére vedenia súdu či konajúceho sudcu, nemožno systémové nedostatky v oblasti výkonu spravodlivosti pripisovať na ťarchu účastníkov súdneho konania (pozri napr. I. ÚS 119/03, II. ÚS 179/2013, II. ÚS 264/2013, II. ÚS 481/2017).

14. Ústavný súd preto na základe uvedeného rozhodol, že postupom okresného súdu v namietanom konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (výrok 2 nálezu).

15. Ústavný súd zároveň prikázal okresnému súdu, aby v ďalšom období postupoval v namietanom konaní bez zbytočných prieťahov, pretože konanie doteraz nie je právoplatne ukončené (výrok 3 nálezu).

IV.
Finančné zadosťučinenie a trovy konania

IV.1. Primerané finančné zadosťučinenie:

16. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 holi porušené, primerané finančné zadosťučinenie. Cieľom tohto inštitútu je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany (IV. ÚS 210/04, IV. ÚS 132/2012). Z rozhodovacej činnosti ESĽP vyplýva, že spravodlivé finančné zadosťučinenie priznáva podľa čl. 41 dohovoru so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu (III. ÚS 204/2010) v stave právnej neistoty a sklamania z neprimeranej dĺžky. Uplatnené primerané finančné zadosťučinenie sťažovatelia v sume 3 000 eur odôvodňujú tým, že právna neistota, v ktorej sa 10 rokov nachádzajú, im spôsobila nielen ujmu finančnú, ale aj morálnu a psychickú ujmu. Na bytový dom v dlhodobom súdnom spore z dôvodu rizikovosti banka neposkytne úver na jeho rekonštrukciu, hoci si to vyžaduje jeho havarijný stav, byty sa predávajú „pod trhovú cenu“, pretože záujemcovia uprednostnia kúpu bytu v inom dome po tom, ako zistia, že je vedený spor „o podkrovie“ (nie je to však reálny stav, pretože na byty sťažovateľov sú zriadené viaceré záložné práva bánk a vecné bremená in personam spočívajúce v práve bývania a užívania bytu, ako to vyplýva z [redacted] Bratislava-Staré Mesto, pozn.).

17. Pri určení konkrétnej sumy pre toho-ktorého sťažovateľa vychádzal ústavný súd aj z toho, od kedy sú sťažovatelia (ich právni nástupcovia) sporovou stranou, resp. kedy sa stali vlastníkmi bytov či podali návrh na vstup do namietaného konania. Skupine sťažovateľov, s ktorými koná okresný súd od začiatku konania alebo na ich miesto vstúpili ich právni nástupcovia, preto ústavný súd priznal finančné zadosťučinenie v sume po 1 000 eur. Vo vzťahu ku štyrom sťažovateľom vo výroku nálezu v bode 3 ústavný súd po prijatí sťažnosti zistil, že títo boli označení ako žalobcovia neskôr, keď sa stali vlastníkmi bytu v bytovom dome na základe kúpnej zmluvy, a preto vo vzťahu k nim im priznal len symbolické finančné zadosťučinenie v sume po 500 eur. Ústavný súd pritom bral do úvahy i správanie sťažovateľov (opísané v III časti bode 12 tohto nálezu).

18. S ohľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd dospel k záveru, že finančné zadosťučinenie v sume konkretizovanej pre jednotlivých sťažovateľov v súlade s výrokom tohto nálezu (bod 4), ktoré je okresný súd povinný uhradiť, je za porušenie označených práv toho-ktorého sťažovateľa primeranou satisfakciou.

IV.2. Trovy konania:

19. Ústavný súd napokon priznal sťažovateľom (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania. Pri výpočte trov právneho zastúpenia ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov a požadovanej náhrady trov konania sťažovateľmi vyčíslenej v samotnej ústavnej sťažnosti. Základná sadzba odmeny

za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2022 je 193,50 eur znížená o 50 % v súlade s § 13 ods. 3 vyhlášky (ide o spoločné úkony pri zastupovaní „dvoch alebo viacerých osôb“) krát dva úkony (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti) plus režijný paušál 11,63 eur krát dva (za dva vykonané úkony) krát 35 (počet zastúpených sťažovateľov advokátom). Sťažovateľom tak vznikol nárok na náhradu trov konania v sume 7 586,60 eur. Nárok právnej zástupkyne na úhradu tretieho úkonu právnej služby ústavný súd nepriznal, pretože jej vyjadrenie k stanovisku okresného súdu neobsahovalo žiadne nové skutočnosti, ktoré by slúžili ako podklad pre rozhodnutie ústavného súdu (obdobne napr. IV. ÚS 3/05).

20. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť právnej zástupkyni sťažovateľov (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označenej v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

21. S poukazom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, sa pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumie jeho doručenie poslednému z účastníkov konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. decembra 2022

Jana Laššáková
predsedníčka senátu